

Események

Születésnap és tudományos életmű: Padisák Judit professzor asszonyt köszöntjük 70. születésnapja alkalmából.

Padisák Judit köszöntése 70. születésnapja alkalmából

Dr. Padisák Judit (akadémikus, limnoökológus, egyetemi tanár) 1955. október 1-jén született Budapesten. Édesapja Padisák Mihály író, szerkesztő, rádiós műsorvezető. Édesanyja Paál Rózsa a könyvszakma jeles alakja. Padisák Judit a gimnáziumi tanulmányait az ELTE Radnóti Miklós Gyakorlóiskolában végezte, ahol 1974-ben érettségizett. 1978-ban házasságot kötött G.-Tóth Lászlóval (hidrobiológus, mélytengerkutató). Három gyermekük született Marcel, Kamilla és Franciska. 1979-ben szerzett okleveles biológus diplomát hidrobiológia-mikrobiológia specializáción az Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem Természettudományi Karán. Egyetemi tanulmányai során került a MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézetébe nyári gyakorlatra. A korszak olyan limnológus „nagyasszonyaival” találkozhatott és dolgozhatott együtt, mint Sebestyén Olga és Tamás Gizella. Az Intézetben első feladata már az algákhoz, a fitoplankton mennyiségi viszonyainak tanulmányozásához kapcsolódott és ez a munka egész életében központi szerepet töltött be. A diploma megszerzése után az ELTE Állatrendszertani és Ökológiai Tanszék tudományos segédmunkatársaként dolgozott 1981-ig és ezzel párhuzamosan az Egeri Tanárképző Főiskola budapesti kihegyezett tagozatán is tanított. Doktori fokozatát 1980-ban szerezte. Ezt követően 1982-1993 között a Magyar Természettudományi Múzeum kurátora volt. A múzeumban Pantocsek József kovaalga gyűjteménye mellett az egyik legrégebbi anyag köthető a nevéhez, több, mint 200 preparátumot készített. Eközben 1991-ben megszerezte kandidátusi címét. 1994-ben Tihanyba került az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézetébe, ahol tudományos főmunkatársként dolgozott. 1999-ben megszerezte MTA doktora címét, disszertációjának címe „Szekesszió és diverzitás sekélytavi fitoplankton társulásokban” volt. Még ebben az

évben dr. Hlavay József a Környezettudomány szak alapítója meghívására az akkori Veszprémi Egyetemen (ma Pannon Egyetem) folytatta pályafutását, ahol tudományos főmunkatársként (1999-2000), tudományos tanácsadóként (2001) dolgozott és egyetemi tanárként (2002-) dolgozik mind a mai napig. 1998-ban habilitált. A Pannon Egyetemen eltöltött évek alatt mindvégig vezető beosztást kapott, intézetigazgató (2002-2022) és kutatócsoport vezető volt. 2016-ban az Academia Europea rendes tagjának választották és 2019-ben az Magyar Tudományos Akadémia levelező, 2025-ben rendes tagjává választották. Székfoglaló előadását „A mintázatelemzéstől a folyamatok megértésig” címmel tartotta meg. Jelenleg a Pannon Egyetem Limnológia Kutatócsoportjának valamint a HUN-REN-PE Limnoökológia Kutatócsoport vezetője.

Kutatási tapasztalatát külföldön is bővítette. Több hónapot töltött Ausztriában (Biological Station Illmitz), ahol a Fertő fitoplanktonjának hosszútávú változásait vizsgálta. Svédországban (University of Uppsala, Erken Laboratory) az Erken-tó fitoplanktonját, míg Németországban (Leibniz Institut für Inland Waters and Fishery, Neuglobsow) a Stechlin-tó fitoplanktonját kutatta. Eljutott egészen Brazíliáig (University of São Carlos, Federal University of Mines Gerais), ahol a trópusi fitoplankton ökológiában mélyült el.

Kutatómunkája során abból a megközelítésből indult ki, hogy a vizek mikrobiális közösségeinek szerveződése és működése nem különbözhet a szárazföldi rendszerekétől, mivel az ökológia törvényei mérettől függetlenül univerzálisan érvényesek. Azonosította a vízi és szárazföldi ökoszisztémák működésének alapvető elemeit, és így párhuzamot talált a szárazföldi élővilág és a fitoplankton között, annak ellenére, hogy ezek teljesen különböző méret- és időskálán működnek. Bátrán alkalmazta a szárazföldi növényzet szukcessziós modelljeit a fitoplanktonra, illetve a köztes diszturbancia hipotézist a fitoplankton diverzitás változásainak megértésére.

Kiemelkedő eredményeket ért el a fitoplankton funkcionális csoportjainak és jellegeinek fontosságának felismerésében, meghatározásában és a fitoplankton ökológiában való alkalmazásában. Megmutatta, hogy ezek a csoportok és jellegek nemcsak a fitoplankton közösségek szerveződésének megértését segítik elő, hanem alapul szolgálhatnak olyan ökológiai állapotértékelési módszerek kidolgozásához, amelyekkel számszerűen leírható a vízminőség. Ezzel megtette az első lépést felszíni vizeink megőrzése felé.

Padisák Judit nemzetközi szinten a legelismertebb tudósok közé tartozik és központi szerepet játszik a jövő ökológusainak képzésében és mentorálásában négy

kontinensen. Tanítványai szemében, ő a nagybetűs TANÁR. Limnológia tankönyve (2005) a legfontosabb irodalmak közé tartozik. Mentorálási stílusát a bátorítás és a magas színvonal jellemzi. Tudományba vetett hite, szeretete és a tudomány iránti alázata példa mindenki számára. Támogatásával tanítványai valóban szakemberekké váltak a saját területükön. Több, mint 30 hallgatója szerzett PhD, öt tanítványa pedig MTA doktora fokozatot. Sokan közülük ma saját országukban kutatócsoportokat és tanszékeket vezetnek, és kulcsszerepet játszanak az oktatásban, a kutatásban és a gyakorlati hidrobiológiában.

Hiteles előadásai, melyek több évtizedes kutatási tapasztalatán és számos megoldott problémán alapulnak, mindig mély nyomot hagynak a hallgatóságban. A figyelmet magával ragadó és el nem engedő előadásai tudományos mélységük ellenére mindig jól érthetők. Ennek is köszönhető, hogy számos külföldi egyetemen is, mint a University of Uppsala (Svédország), University of Copenhagen (Dánia), Royal Danish School of Pharmacy (Dánia), University of Wisconsin (USA), University of Buenos Aires (Argentína), University of Padova (Olaszország), University of Palermo (Olaszország), Technische Universität Cottbus (Németország), Babeş-Bolyai University (Románia), University of Vienna (Ausztria), Federal University of São Paulo (Brazília), Federal University of Minas Gerais (Brazília) tartott előadást, szemináriumot. Vendégprofesszor volt a University of Uppsala (Svédország), Federal University of Rio de Janeiro (Brazília), Federal University of São Paulo (Brazília), University of the Republic (Uruguay), Jinan University (Kína) egyetemeken.

Rendkívül aktívan vesz részt a tudományos közéletben. Hazai és nemzetközi tudományos és felsőoktatási bizottságokban bizonyította és bizonyítja mind a mai napig fáradhatatlan tenni akarását: a MTA Doktori Tanács tagja (2020-2023), MTA Veszprémi Területi Bizottság elnöke (2020-2023), MTA Ökológiai Tudományos Bizottság tagja (2013-) és elnöke (2014-2020), MTA Környezet és Egészség Osztályközi Állandó Bizottság tagja (2017-), Országos Tudományos Diákköri Tanács Biológiai Szakmai Bizottság tagja (2000-) és elnöke (2012-2023), MTA Környezetbiológiai Tudományos Bizottság tagja (2011-

2013), MTA Hidrobiológiai Bizottság tagja (1997-2011), MTA Általános Mikrobiológiai Bizottság tagja (1994-2006), MTA Elméleti Biológiai és Tudománytörténeti Bizottság tagja (1993-1994), MTA VEAB Föld-, Környezettudományi és Energetikai Szakbizottság tagja (1997) és elnöke (2011-2017), OTKA Szupraindividuális Zsűri tagja (1998-2002, 2014-2020), Biodiverzitás Platform Tanácsadó Bizottság tagja (1996-2002), MAB Föld- és Környezettudományi Bizottság tagja (1997-2010) és elnöke (2007-2010), MAB Doktori Bizottság tagja (2007-2010), MAB Plénium tagja (2007-2010), MAB Természetudományi Bizottság tagja (2010-2012), Országos Doktori Tanács tagja (2018-) és alelnöke (2018-2021, 2021-), Kuffer Alapítvány Kuratórium tagja (2018-2022), Journal of Phycology szerkesztőbizottsági tagja (1992-), Hydrobiologia szerkesztőbizottsági tagja (1995-2002) és szerkesztője (2003-), Freshwater Reviews szerkesztőbizottsági tagja (2007-), Otto Kinne Foundation kuratórium tagja (2003-2019), Societas Internationalis Limnologiae (SIL) (tag 1978-; alelnök 2007-2013).

Padisák Judit életét a nyitottság, a tudományos kiválóság, az intellektuális nagylelkűség és az ökológia fejlődése iránti rendíthetetlen elkötelezettség jellemzi, melyet elnyert díjai is igazolnak: Eötvös Loránd-érmek (1979), Az Év Kutatója (1998), Széchenyi professzor ösztöndíj (2000-2003), Mestertanár Aranyérem (OTDK) (2009), A Magyar Érdemrend lovagkeresztje (2010), Jubileumi Ezüstérem (OTDT) (2011), Környezetünkért Emlékplakett (2016), a Mérnök Kar Kari Tanácsa a Mérnöki Kar Kiváló Oktatója (2020), Schafarzik Ferenc-érmek (MHT) (2020), Cholnoky-érmek (2021), Máriáss Antal-érmek (2021), Prima Díj (Veszprém megye) (2022) és a Magyar Ökológiáért emlékérme (2024).

Ezúton tisztelgünk akadémikus asszony szakmai pályája előtt és köszöntjük 70. születésnapja alkalmából. Jó egészséget, sok boldogságot kívánunk neki családjá és szerettei körében és további aktív alkotó éveket kívánunk!

*Stenger-Kovács Csilla, Buczkó Krisztina,
Borics Gábor*